

Csodálatos éjszakai ünnepség az aggteleki barlang nagytemplomában

Petőfi Sándor, Andrassy Gyula, Pákh Albert centenáriuma a cseppkőbarlangban.

Csattogva robot vonatunk a nyárvégi éjszakában. Vagy ezren szálltunk rá, hogy eljussunk világhíres természeti kincsünkhöz: az aggteleki cseppkőbarlanghoz, ahol hármias centenáriumot rendezett a Magyarországi Kárpát Egyesület és a Budapesti Gömör-Kishontvármegyei Kör, Petőfi Sándor, Andrassy Gyula gróf és Pákh Albert százados emlékünnepe.

A szépséges Boldva-vidék helyes falvaiban már elharangozták a délet, amikor gőzparipánk megállt a palóc Szin község zászlódisztes állomásán. Három ide Aggtelek — szekéren. A vendéghad egyrésze kocsiakra kap vagy ötven kocsi felszedi a „kényelmesekeket”. Pesti és környékbeli cserkészek serege, turisták raja daloló kedvvel vágnak neki az erdei gyalogutnak. Apró, kálmánista falvakon keresztül — mily szépek a megjött amerikaiak vezérei! — hatalmas rengetegek mellett vezet az országút. Hegy, hegy, magas hegy mindenfelé. Jósvalfőnél már barlang felett járunk. A barlang mintegy kilenc kilométernyi távolságban nyulik el a hegyek alatt. A jósvalfői bejárat menházát az egykor itt is tanyázó katonák valósággal lerombolták. Háromszázhatvanöt lépés vezet itt le a barlangba, amely már IV. Béla idejéből ismeretes s a tatárjárás borzalmai között buvóhelye volt a környék lakosainak.

Ötszáz lépésre a határtól.

Meredek sziklafal alatt akácok erdő alján a százkét házat számláló Aggtelek szomszédságában van a barlang főbejárata. Kegyeletes lelkek vésette öreg márványtáblák mellett cserkoszorúktól évezett aranybetűs vörösmárvány hirdeti, hogy 1845 május 23-án a barlangban járt Petőfi Sándor, Gömörvármegye első táblabírája. Ezért övé az ünnep és a nemes vármegye nagyszülőltéle: Andrassy Gyula és Pákh Albert, a Vasárnapi Újság egykori szerkesztőjé. Abauj- és Gömör, a két vármegye magyarországi népe mind idesereglett az ünnepre. Debrecen Nyiregyháza, Kiskunfélegyháza, Eger Szeged, Tata és a Petőfi Társaság küldöttséget küldtek. A meghívott magyar kormány és más hatóságok elfeledkeztek képviseltetésükről. Az Andrassyak is elmaradtak az ünnepségről.

Színes a rét a barlang előtt. Pesti, egri, ózdi, miskolci cserkészek százai ütöttek itt tábort. Itt még magyar cigány nótájára magyar tánc járja az ünnepnapon, a Petőfi emléktábla vasárnap délutáni leleplezésén bátor magyar szó lelkesíti, a magyar Himnusz könyörög a magasságba. Vagy ötszáz lépésre ide a csehszlovák határ, ahol őrség vonul az egymás mellé fektetett fehér határvégek mellett.

Négy kis cserkészlést történt a vasárnap délutáni ünnepség után. Az aggteleki bükköskébe indultak, egyszerre csak egy kis faluban találták magukat. A falu népe békésen küldte őket vissza, a falu csehszlovák. A fiúk szerencsésen visszajutottak, sőt még ünneplőket is hoztak magukkal a szomszédból.

A nap már ágyába készül a hegyek mögött, de még egyre jönnek az ünneplők szekereken, gyalogosan. Este tíz órakor — kései éjszaka ez itt — kezdődik a csodálatos ünnepség.

Ünnepség a Nagytemplomban.

Kilenc órakor sorakozunk. Lámpa gyertya mindenki kezében. Vagyunk öt-hatezren. Meredek hegyoldal alján primitív lécajtó nyílik. Tíz órakor indulunk lefelé. Hűvös lehelet csap meg, nyáron 8—10 fok Celsius a barlang hőmérséklete. Egyesével botorkálunk előre a gyertyavilágnál.

— A Pitvar — vág fel vezetők szava az előcsarnokban. — A Teknősbéka a Keresztcsók, a Kozák — magyarazza később az egyes cseppkőalakulatokat.

Csodálatos világ a Cseppkőbirodalom. Méretetlen falak mindenfelé, szikladisz mindenütt, nincs idő a megállásra, ezek jönnek utánunk az éjszakában. A Kistemplomon megünnepeljük keresztül. Hatalmas oltár a disze. Gótikus szószékéről mintha most lépett volna le a keményszavú prédikátor.

Vigyázní, utat nézni, világítani, hahó, hahó! — hangzik. Nedves lépcsőkön kapaszkodunk fel, majd bukácsolunk lefelé. Deneyérraj csipogva menekül előlünk be a kőregetembe. Jó negyedórát megünnepeljük a Nagytemplomban érkezünk. Itt lesz az ünnepség. Az üreg vagy négyszer akkora, háromszor olyan magas mint a pesti Vigadó nagyterme. Rózsaszínű és fehér falán a természet keze faragta csipkediszek. Már ezer gyertya világítja meg a hatalmas boltozatát. A gyertyák, lámpák számával egyre növekedik és bontakozik elő ragyogása, csillogása. A csodálkozás moraja zug a kolosszális falak között. Színes lámpionok japán virágai kacagnak bele a fonséges hideg ragyogásba. „Előre, csak előre”, — hangzik a nógatás. Fehér, fekete sapkaforgós

diszgyenruhás bányászok jönnek. Gyorslábú cserkészyerekek rendezkednek. A magas oszlopokra a falvak gyereknepe kuszik. Ők már ismerik itt a veszedelmeket. Végre együtt a nagy sokaság.

Az Ó-ág kincsei.

Magnézium fénye lobban, a hetven tagu ózdi bányászzenekar muzsikába kezd. Az ózdi acélgár énekkara egy nemzeti dalt énekel. Csodálatos a barlang akusztikája százszorosan veri-adja vissza az énekmuksikaszt. Ünnepi szónoklatokba kezdenek. Markó Miklós főrendező, Rexa Dezső főlevéltárnok Szathmáry István szónoklata szól az ünneplőkhöz. Kacsóh Pongrác regős énekei, szép kuruc nóták fájdalmas busongása sir Hegyi Anna operanékesnő ajkáról, csattog az éljenzés, a taps. A misztikus fehér csodavilág egy percre piros ruhába öltözik, az egyik sarokban bengáli tűz villan. Hatalmas reflektorok kezdenek munkába s mire végeszakad az éjszakai ünnepséneke, már éjféltre járnak az óramutatók.

Megyünk tovább a Paradicsomba. Bővizű patakon lépünk át, a Styxen. Vigan szaladgáló pajtasát Acheronnak nevezik. Kossuth Lajos monumentális szobra előtt a Kossuth-nóta el-

énekése kötelező. Újból mélybe visz a keskeny csuszós ut. Sokszor csak kétrét görnyedve mehetünk előre. Hatalmas díszes terembe jutunk, a Táncterembe, kétoldalt asztalokkal, székekkel. Itt gyakran vig táncmulatság járja a putnoki cigányok hegedülésére. A Tizenhárom Aradi Vértanu Szent László szobra. Anonymus szobra, Hefaisztosz ércöntő kamrája, Szemirámisz függőkertje, a Nászagy és egyéb csodák után a pikkelyes cseppkövek borította Virágkert pompája tárul elénk. Dante pokla. Lihegve kapaszkodunk fel a Mária-hegyre, oldalánál a temérdek fehérőszlopos Zsidótemplom. Amott Murányvára emelkedik, tovább a nagy Vaskapu.

Ezek az ugynevezett Ó-ág kincsei. 1890-ben Andrassy Manó, a vasgróf és Schlosser Albert berzétei vagyáros áttörtették a barlang új ágát. Csodálatos világ a barlang ez a része is. Kastor és Pollux szoborcsoportozata, Minerva oszlopa, Pluto orgonája, a Pisai ferdetorony a fő látványok. A barlang új ágának dísz a huszméteres Csillagvizsgáló torony. Ijesztő alakulatok a Cerberus feje, a Siralomház, a Munkácsi börtön. Vizuhatagok, fehér csipkefüggönyök mellett bandukolunk a tündérpalota felé. Világot járt turisták állítása szerint a földkerekségen sehol sincs annyi szép kőékszer együtt, mint a tündérpalotában.

Kiűnn az éjszakában a réten az akácokban a menház körül hatalmas tábor tüzek égnek, az ezerszekeres kocsi tábor népének falusi cigánybandák huzzák a talp alá valót.

Bakos Ákos.

Közgazdaság

Miért hiúsult meg a csehszlovák-magyar kereskedelmi szerződés?

(Saját tudósítónktól.) Novák Vladimír kereskedelmi miniszter Pozsonyba érkezett, ahol fogadta a szlovák, magyar és német sajtó munkásait együttes kihallgatáson.

— Ami a gazdasági válságot illeti — mondotta a miniszter —, a helyzet Cseh- és Morvaországban jobb, mint itt Szlovenszlovákban. Különösen a vas-, gép-, textil-, üveg- és porcellánzszakmában vannak nehézségeink, kevés az export. Még jóval olcsóbbaknak kell lennünk. 50—60 százalékkal olcsóbbaknak. De már most hiszem, hogy Németország például nehezen bír velünk konkurálni. A Franciaországgal kötött kereskedelmi szerződéstől is sokat várunk. Nagyon sok szakma kivételhez jut a szerződés révén.

— Ami a csehszlovák korona árfolyamát illeti, azt stabilnak tartom. Tanácsolom mindenkinek, hogy a koronával ne spekuláljon se hosszra se besszre mert rosszul járhat. Nincs semmi célja, hogy fölhaitsuk koronánk árfolyamát. A mostani állás a legkedvezőbb.

— A munkanélküliség kérdése összefügg a produkcióval. Még mindig nagy tömegeket kell ellátnunk segéllyel, ez tény. De szigorú ellenőrzésre van itt szükség. A munkást foglalkoztatni kell lehetőleg az egész héten át, ez a fontos. Ezért helytelen a vállalatok ama szokása, hogy egy-két munkanappal kevesebbet dolgoztatnak. Lehetőleg heti 48 órát dolgozzák a munkás, akkor lesz elégedett. Ha ezt elértük

minden üzembem, beszélhetünk a teljes konszolidációról. A cukorrépa-kampány az idén hosszabb lesz, tehát itt is munkát kap sok ember. Az aratási kilátások is jók, olcsóbb élelmiszerekre szintén számíthatunk, tehát határozott enyhülés várható e kérdésben. A postai és vasuti díjszabás leszállításának módozatai most vannak vizsgálat alatt. Ugyanezt mondhatom az adóleszállításról. Ez utóbbi persze nehezebb.

A szénárak leszállítása a legfontosabb, mert ez teszi olcsóbbá az életet. Ez már rövidesen megtörténik.

A Magyarországgal való viszonyról ezt mondta a miniszter:

— Nem mi vagyunk az okai annak, hogy a Magyarországgal kötendő kereskedelmi szerződés még nem került tető alá. Most azonban más dolgunk van: előbb Olaszországgal, aztán Belgiummal Svájcjal Spanyolországgal kell kötünk ilyen szerződéseket és csak aztán jön újra sorra Magyarország. Mi a legjobb akarattal voltunk eltelve Magyarország iránt áprilisban, amikor a zöld asztalhoz ültünk. A magyarok igen sokat követeltek. Beszéltem egy befolyásos magyar urral a legutóbbi prágai konferencián, láttam, hogy a legjobb akaratú van irányunkban és így remélem, hogy e téren is meglesz a mindkét részről óhajtott béke...

nek következtében néhány ezer ember kenyér- és munkanélkül marad. A munkanélküliség tehát az idei ősz folyamán óriási méreteket fog ölteni. A mezei munkák beszüntetése, nemcsak az északi megyékben, hanem Pozsonyban és Nyitrában is sok ezer munkáskezet kárhóztat télenlégre. A helyzet felette súlyos s ezzel szemben a hivatalos közegek télenlénézik a közelgő veszedelmet. Az ígért építkezést sehol még meg sem kezdték. Az állam inkább fizeti a munkanélküli segélyt, mely milliókat tesz ki és semmi haszna sincs belőle, ahelyett, hogy a munkásokat foglalkoztatná. Munka volna de sehol még meg sem kezdték. A fordulat óta egyetlen egy patakot sem szabályozásáról beszéltek. Hol marad a sokat ígért építkezés, utak, vasutak stb. építése, javítása? Sehol semmi! Ily viszonyok szülik a mai nehéz állapotokat s ezen nincs is mit csodálkozni. A vidéki szlovákok kivándorolni kénytelenek, mert otthon munkához jutni nem tudnak. Az idei tél — a „Robotnické Noviny” szerint — oly irtóztató perspektívát nyújt, hogy katasztrófával végződhetik. Munkát a népnek! — Ez egyedüli mód a kesergő nép lecsendesítésére.

Csődstatistika. A statisztikai államhivatal közlése szerint a csehszlovák köztársaság területén július folyamán 45 csődöt jelentettek be. Ezek közül Szlovenszlovákia három és Ruszinszlovákia szintén három csődbejelentés esett. — Júliusban 192 kényszeregyezségi eljárást indítottak meg. Ebből Szlovenszlovákban 47-et és Ruszinszlovákban négyet.

Uj pénzintézet Löcsén. Mult héten megalakították a Zsivnostenská ZALOZNA löcsei fiókját, melynek célja a kiskereskedelmet és kisipart olcsó hitel ellátása. A vállalat elnöke Tischler Szilárd asztalosmester, Löcse sztarosztája lett, alelnöke Grondzsák Jenő szabómester; a felügyelő-bizottság elnöke Prokop Oswald. A nyilvános szervezkedés megkezdéséhez már csak a minisztérium jóváhagyása szükséges.

Országos adóankét. A Nagyirtokosok, Birtokosok és Bérlok Országos Gazdasági Egyesülete Szlovenszkon (Ogesz) — Pozsony, Vármegyeház-tér 11. szám — ama módozatok megállapítása végett, amelyek igénybevételével ez a teherviselőképességgel való aránybáhozatal lehetséges volna, ez év augusztus 30-ára országos adóankétet hívott egybe melyet délelőtt 10 órai kezdettel Pozsonyban, a város háza díszteremben tartanak meg. Az országos adóankét napirendje a következő: 1. A vagyondezsma és vagyonszaporulati adó; a) az érvényes törvény és a tervezett novella szempontjából; b) a mezőgazdálkodás szempontjából különösen súlyos 75 százalékos vagyonszaporulat kérdése. 2. A forgalmi adó. 3. Az általános jövedelmi adó, u. m. földadó, III. oszt. kereseti adó stb. 4. A mezőgazdálkodást érő különleges terhek, u. m. betegség-, balceset-, nyugdíjbiztosítás, hektár- és műtrágyajárulékek. 5. Utadó. 6. A mezőgazdasági vámok kérdése. Védővámok. A rendező egyesület az adóankétre az összes szlovenszki és ruszinszki mezőgazdasági egyesületeket és testületeket, valamint a történelmi országok mezőgazdasági érdekképviseleteit és Szlovenszki és Ruszinszki egész gazdanyilvánosságát meghívta. A rendező egyesület kívánságra egyenkint 25 öK előzetesen beküldött díj ellenében a kiállítást látogatók részére a 30 százalékos vasuti menetdíjkezdvezményre jogosító igazolványokról gondoskodik.

A prágai huspicacon következő árakat jegezték: Úszó 11—13.50, borjú 15—16 belföldi sertés 14—16, bakonyi 15—16.25, dán sertés 12—17, belföldi marhahus: ökor eleje 12—14, hátulja 13—15.50, bika 12—14 csehszlovák korona kilogrammonként.

A budapesti állatvásárokról ezt jelentik: A vágómarhavásárra 732 darab vágómarhát hajtottak fel. Árak: Ökor legjobb minőségű 4000—4600, kivételesen 4700—5500 közep 3000—3800, silány 2200—2900, bika jobbminőségű 3900—4700, kivételesen 4800—5600, gyöngy 3000—4000, kivételesen 4200—5200, gyöngy 2300—2900, kicsontozni való marha 2000—2300, növendékmarha 2500—3000. A vásár irányzata nagyon lanyha volt, mert külföldi vevők nem voltak a vásáron és a helybeli mészárosok is a gyöngy húsforgyasztás miatt artózkodtak a vételtől. A ferencvárosi sertésvásárra 2000 darabot hajtottak fel. Árak: Könnyű sertés 6500—7300, közepes 7000—7500, nehéz sertés 6800—7800. A sertésvásáron élénk volt az irányzat.

Budapesti valutapiac (augusztus 24.) Hivatalos árfolyamok: Prága 565—590; Bukarest 90; Berlin 0.004; Milano 820; Páris 1055; Wien 0.2685; Newyork 19.100; London 87.200.

Budapesti tőzsde ma szünetel.

Prágai tőzsdezárlat (Augusztus 24.) DEVIZAK VALUTÁK

Amsterdam	1367—	—
Berlin (1 millió)	8 25	9 25
Buenos Aires	1133—	—
Brüsszel	155 75	—
Helsingfors	96 —	—
Zürich	626 50	—
Christiania	567 75	—
Koppenhága	646 50	—
London	155 25	—
Madrid	462—	—
Milánó	149 25	150 25
New-York	34 05	34 55
Páris	195—	—
Stockholm	923 50	—
Belgrád	36 50	36—
Bp. (10.000 kor.)	17 75	10—
Szofia	30 0	—
Varsó (1 millió m.)	148 25	134 25
Bécs (10.000 kor.)	4 70	4 67

Zürichi devizaárfolyamok.

	Aug. 23	Aug. 24
Páris	30 95	31—
London	25 18	25 21
Berlin	0 000095	0 00011
Róma	23 80	23 75
Brüsszel	24 40	24 20
Amsterdam	217 50	217 40
Bécs	0 00775	0 00775
Budapest	0 03	0 03
Prága	16 15	16 15
Koppenhága	102 25	102 75
Stockholm	146 25	146 75
Krisztiania	90 25	89 75
Madrid	72 25	73 50
Newyork	5 25	5 53
Bukarest	2 40	2 40
Szofia	—	—
Belgrád	5 70	5 70
Varsó	0 0021	0 0021